

Sivilarkitekt Gunnar Dale AS
Storgata 136
3915

/Team kulturarv

Vår dato 04.08.2016
Deres dato
Vår referanse 16/03327-8
Deres referanse
Vår saksbehandler Sindre Arnkværn

Resultat av arkeologiske registreringer - Nyhusåsen vest 50/219 Porsgrunn kommune

Vi viser til deres aksept datert 04.03.2016. Dette er en særuttale fra den regionale kulturminneforvaltningen i Telemark fylkeskommune.

Den regionale kulturminneforvaltningen i Telemark fylkeskommune har nå foretatt registrering i planområdet. Det ble ikke registrert automatisk fredete kulturminner som kommer i konflikt med tiltaket, jf. vedlagte rapport.

Dersom det under anleggsarbeid i området skulle dukke opp fredete kulturminner, må arbeidet straks stanses og fylkeskommunen varsles, jf. kulturminneloven § 8 andre ledd:

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på et automatisk fredet kulturminne på en måte som nevnt i § 3 første ledd, skal melding etter første ledd sendes med det samme og arbeidet straks stanses i den utstrekning det kan berøre kulturminnet. Vedkommende myndighet avgjør snarest mulig – og senest innen 3 uker fra det tidspunkt melding er kommet fram til vedkommende myndighet – om arbeidet kan fortsette og vilkårene for det. (...)

Meldeplikten oppstår når det oppdages automatisk fredete kulturminner som ikke var kjent på forhånd. Bestemmelsen legger et klart ansvar på tiltakshaver om å følge stanse- og meldeplikten. Tiltakshaver skal forsikre seg om at de som utfører arbeidet på stedet er kjent med stanse- og meldeplikten, men det er tiltakshaver selv som står ansvarlig for at fredete kulturminner ikke skades. Telemark fylkeskommune er rette adressat for en eventuell melding. Om det påvises automatisk fredete kulturminner er det Riksantikvaren som avgjør om arbeidet kan fortsette og vilkårene for det.

Vi anbefaler at meldeplikten innarbeides i fellesbestemmelsene i reguleringsplanen.

Vi viser til vedlagte regnskap for undersøkelsen, og ber med dette om at det betales for den registreringen som er blitt gjennomført. Faktura vil bli ettersendt.

Den regionale kulturminneforvaltningen anser med dette våre krav til reguleringsplanen i henhold til kml § 9 (undersøkelsesplikten) som oppfylt.

Med vennlig hilsen

Sindre Arnkværn

Postadresse:	Besøksadresse:	Sentralbord	Foretaksregisteret: 940 192 226
Postboks 2844		35 91 70 00	E-post: post@t-fk.no
3702 Skien			www.telemark.no

TELEMARK
fylkeskommune

Sindre.Arnkværn@t-fk.no
+47 35 91 72 52

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Postadresse:
Postboks 2844
3702 Skien

Besøksadresse:

Sentralbord
35 91 70 00

Foretaksregisteret: 940 192 226
E-post: post@t-fk.no
www.telemark.no

TELEMARK
fylkeskommune

/Team kulturarv

Vår dato 04.08.2016
Vår referanse 16/03327-8

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Sivilarkitekt Gunnar Dale AS		Storgata 136	3915

Kopimottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Inger Werner		PB 28	3995 STATHELLE

Postadresse:
Postboks 2844
3702 Skien

Besøksadresse:

Sentralbord
35 91 70 00

Foretaksregisteret: 940 192 226
E-post: post@t-fk.no
www.telemark.no

Rapport arkeologisk registrering

Nyhusåsen vest 16/03327
Gnr./bnr. 50/219 m.fl.
Porsgrunn kommune

Rapport av Frode Svendsen
Dato: 7.7.2016

TELEMARK
fylkeskommune

Kommune:	Porsgrunn		
Gårdsnavn:			
Gårds- og b.nr:	50/219, 50/233, 50/88, 50/36		
Tiltakshaver:	Inger Werner		
Adresse:	Postboks 28, 3995 Stathelle		
Navn på sak:	Nyhusåsen vest		
Saksnummer:	16/03327		
Registrering utført:	4.4.2016	Ved:	Frode Svendsen
Rapport utført:	7.7.2016	Ved:	Frode Svendsen
	<i>Fornminnetype</i>		<i>Askeladden id.</i>
Automatisk fredete kulturminner innenfor tiltaksområdet:			
Andre kulturminner innenfor tiltaksområdet:			
Kullprøver (C14-prøver) sendt til datering:			
Faglige konklusjoner: Det er ikke registrert automatisk fredete kulturminner innenfor tiltaksområdet. Det er heller ikke registrert nyere tids kulturminner innenfor tiltaksområdet.			
Merknader:			

Innhold

1. Bakgrunn og sammendrag	4
2. Hvorfor registrerer vi?.....	5
3. Området.....	6
3.1 Terrenget.....	8
3.2 Tidligere registrerte kulturminner	9
4. Metodebeskrivelse	10
5. Undersøkelsen	12
5.1 Deltagere og tidsrom	12
5.2 Gjennomføring	12
6. Konklusjon	14
7. Vedlegg.....	15
7.1 Figurliste.....	15

I. Bakgrunn og sammendrag

I forbindelse med arbeid med detaljregulering på gbnr 50/219 på Nyhusåsen i Porsgrunn kommune, gjennomførte Telemark Fylkeskommune en arkeologisk registrering i tiltaksområdet 4.4. 2016. Formålet med planarbeidet er å legge til rette for småhusbebyggelse med tilhørende infrastruktur.

Registreringen ble gjennomført ved prøvestikking og overflateregistrering.

Undersøkelsen resulterte ikke i funn av automatisk fredete kulturminner innenfor tiltaksområdet. Det ble heller ikke registrert nyere tids kulturminner i tiltaksområdet.

2. Hvorfor registrerer vi?

I kulturminneloven av 1978 og i forvaltning av kulturminner skilles det mellom *automatisk fredete kulturminner* og *kulturminner fra nyere tid*. I henhold til kulturminneloven er kulturminner som er eldre enn reformasjonen, dvs. år 1537, automatisk fredet (jf. § 4). I tillegg er samiske kulturminner eldre enn 100 år automatisk fredet. Kulturminneloven inneholder også bestemmelser knyttet til skipsfunn (jf. § 14). Dette er Norsk Maritimt Museums ansvarsområde. Alle former for inngrep i eller skjemming av automatisk fredede kulturminner er ikke tillat (jf. § 3).

Kulturminner som er yngre enn reformasjonen kalles kulturminner fra nyere tid. Slike kulturminner kan ha mer eller mindre stor verneverdi, og er i utgangspunktet ikke fredet. Om verneverdien regnes stor, kan imidlertid kulturminner fra nyere tid vedtaksfredes etter §§ 15, 19 og 20 i kulturminneloven, eller reguleres til bevaring i en arealplan.

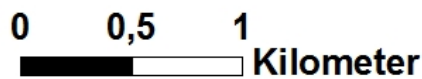
I Riksantikvarens kulturminnebase Askeladden blir nyregistrerte, automatisk fredede kulturminner fortløpende lagt inn. Også eldre registreringer er tilgjengelige her, og basen representerer den mest samlede oversikten over automatisk fredede kulturminner i Norge. Askeladden er et verktøy for forvaltningen, men en åpen versjon av basen er tilgjengelig på Kulturminnesok.no. I tillegg finnes linker til Askeladden i forskjellige kartløsninger som er åpent tilgjengelig på nett, f. eks. Skog og Landskap sin kartportal.

3. Området

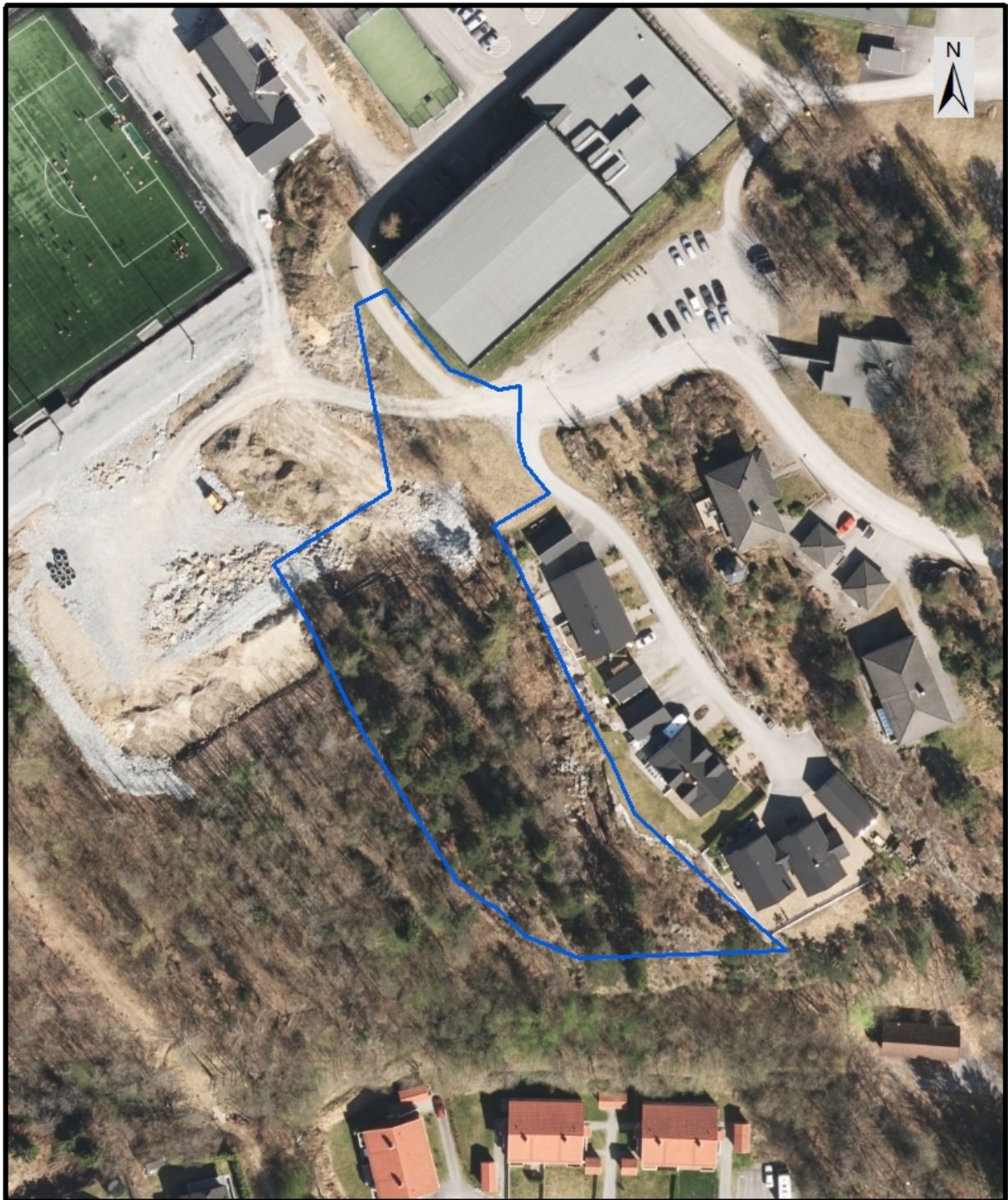
Tiltaksområdet ligger på Nyhusåsen, drøyt 3,5 km sørøst for Porsgrunn sentrum og 350 meter sør-sørvest for Eidanger kirke, i Porsgrunn kommune.

Planområde

Figur 1. Planområdets plassering i Porsgrunn kommune.

 Planområde

0 30 60
 Meter

Figur 2. Planområdets plassering like sør for Tveten skole. Ortofoto.

3.1 Terrenget

Hoveddelen av planområdet ligger på en småkupert vest-sørvestvendt terrasse. Terrenget stuper bratt ned fra kanten av terrassen i vest og sør. I øst stiger terrenget bratt opp mot eksisterende boligfelt rett utenfor planområdet. I nord grenser planområdet mot Tveten skoleområde. Den nordlige delen av planområdet er preget av omfattende moderne inngrep i form av utfylling og utplanering av terrenget.

Figur 3. Oversiktsfoto tatt fra planområdets nordøstlige del. Tatt mot S.

Figur 4. Venstre: Inngrep nord i planområdet. Høyre: Terrenget stuper bratt ned langs planområdets vest- og sørgrense. Tatt mot henholdsvis V og S.

3.2 Tidligere registrerte kulturminner

Det er ikke tidligere kjent kulturminner i planområdet.

I området rundt er det registrert en rekke automatisk fredete kulturminner av forskjellig type og alder. Gravminner fra jernalder og bosetning-aktivitetsområder fra steinalder utgjør en stor del av disse.

Figur 5. Tidligere registrerte automatisk fredete kulturminner i området rundt planområdet.

4. Metodebeskrivelse

Registreringene ble utført ved hjelp av følgende metoder:

Visuell overflaterregistrering

Visuell overflaterregistrering benyttes for å påvise kulturminner som er synlige på overflaten. Metoden foregår ved søk gjennom terrenget for å påvise f.eks. gravminner, rydningsrøyer, kullgroper, fangstgroper med mer. Jordbor benyttes for å påvise kull eller steinstrukturer i grunnen.

Prøvestikking

Prøvestikk med spade er en metode for å kunne påvise spor etter bosetning og aktivitetsområder fra steinalder. Man åpner et område på ca. 40 x 40 cm, fjerner torva og graver ned til steril/uberørt grunn. Massene blir såldet i såld med 4 mm maskevidde, helst med bruk av vann, slik at eventuelle funn blir fanget opp. Stikkene graves i områder hvor undergrunn, topografi og eventuelt funnhistorikk tilsier sannsynlighet for bosetning i forhistorien.

Manuell prøvestikking kan også benyttes for å påvise eldre dyrkningslag i områder hvor det av ulike årsaker ikke er aktuelt å bruke gravemaskin, for eksempel i tett skog eller ved antatt gamle seteranlegg i fjellet. Metoden brukes også i forbindelse med undersøkning av kullgroper, kullmiler, tjæremiler og lignende kulturminner. I disse tilfellene er det først og fremst profilen, massenes karakter og en eventuell kullprøve som gir informasjon om kulturminnet, og det er ikke nødvendig å sålde massene.

Innmåling og dokumentasjon

Innmåling av prøvestikk ble gjort med Altus Connect og ArcPad programvare. Signalkvaliteten var RTK float. Signalkvaliteten ble oppnådd med CPOS.

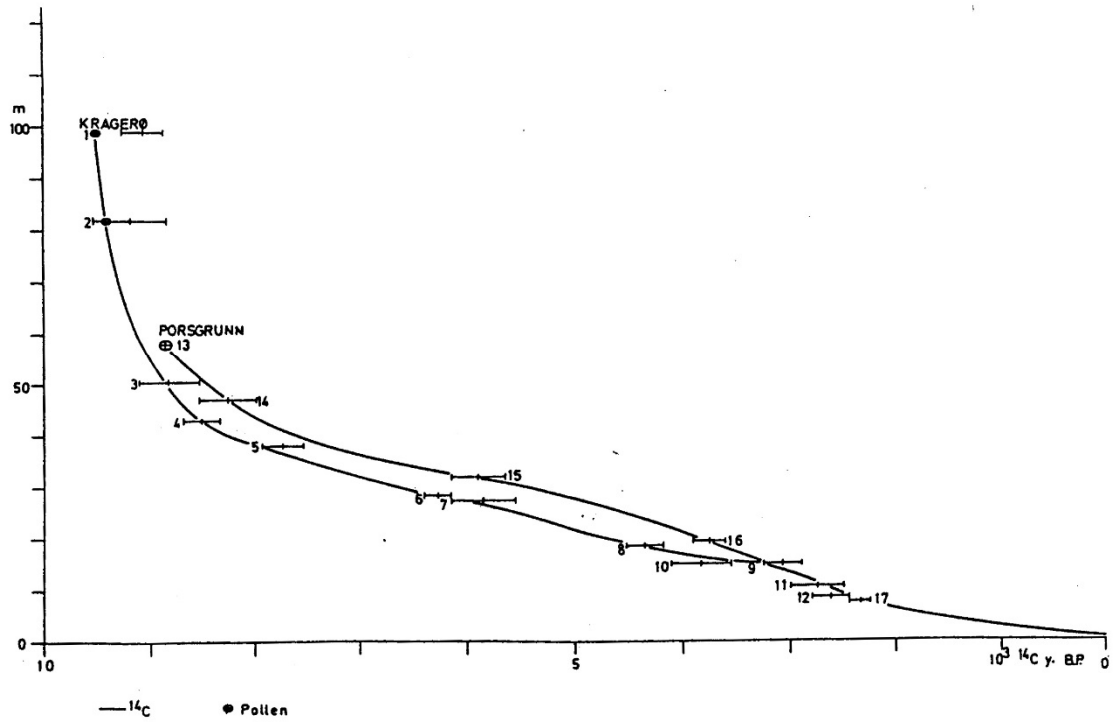
Datering

Det finnes ulike metoder for å aldersbestemme et kulturminne; typologisk datering, C14-datering og strandlinedatering.

Figur 6: Oversikt over de vanligste betegnelse på arkeologiske perioder.

Lokale strandlinjekurver kan både benyttes til å vurdere funnpotensial i et område og til å datere eventuelle funn; dersom en forutsetter at jeger- og fangstfolk i steinalderen bosatte seg nær sjøen. Et annet hjelpemiddel er strandlinjekurver. En kombinasjon av havstigning og landheving har medført at havnivået har endret seg gjennom hele forhistorien etter siste istid. Enorme mengder smeltevatn fra innlandsisen førte til at havet steg. Samtidig begynte også det isfrie landet å heve seg etter hvert som trykket fra isen ble borte. Den svært kraftige landhevingen de første tusen årene etter istiden medførte at havet den første tiden trakk seg raskt tilbake, før tempoet på tilbaketrekingen etter hvert ble langsommere. I Telemark ligger de førhistoriske strandlinjene derfor generelt høyere enn dagens havnivå, men utviklingen varierer fra område til område.

Figur 7. Strandlinjekurve for Kragerø og Porsgrunn (Stabell, B. 1980: Holocene shorelevel displacement in Telemark, Southern Norway. *Geologisk Tidsskrift* 60, 70-81. Oslo).

5. Undersøkelsen

5.1 Deltagere og tidsrom

Undersøkelsen i felt ble gjennomført den 4.4. 2016 av Frode Svendsen. Rapportskrivningen ble gjennomført av Frode Svendsen 7.7. 2016.

5.2 Gjennomføring

Med bakgrunn i topografi i området samt kjente kulturminner nærområdet (jfr. kapittel 3.2) var det vurdert å være potensial for kulturminner i deler av tiltaksområdet, og da i første bosetnings og aktivitetsområder fra steinalderen.

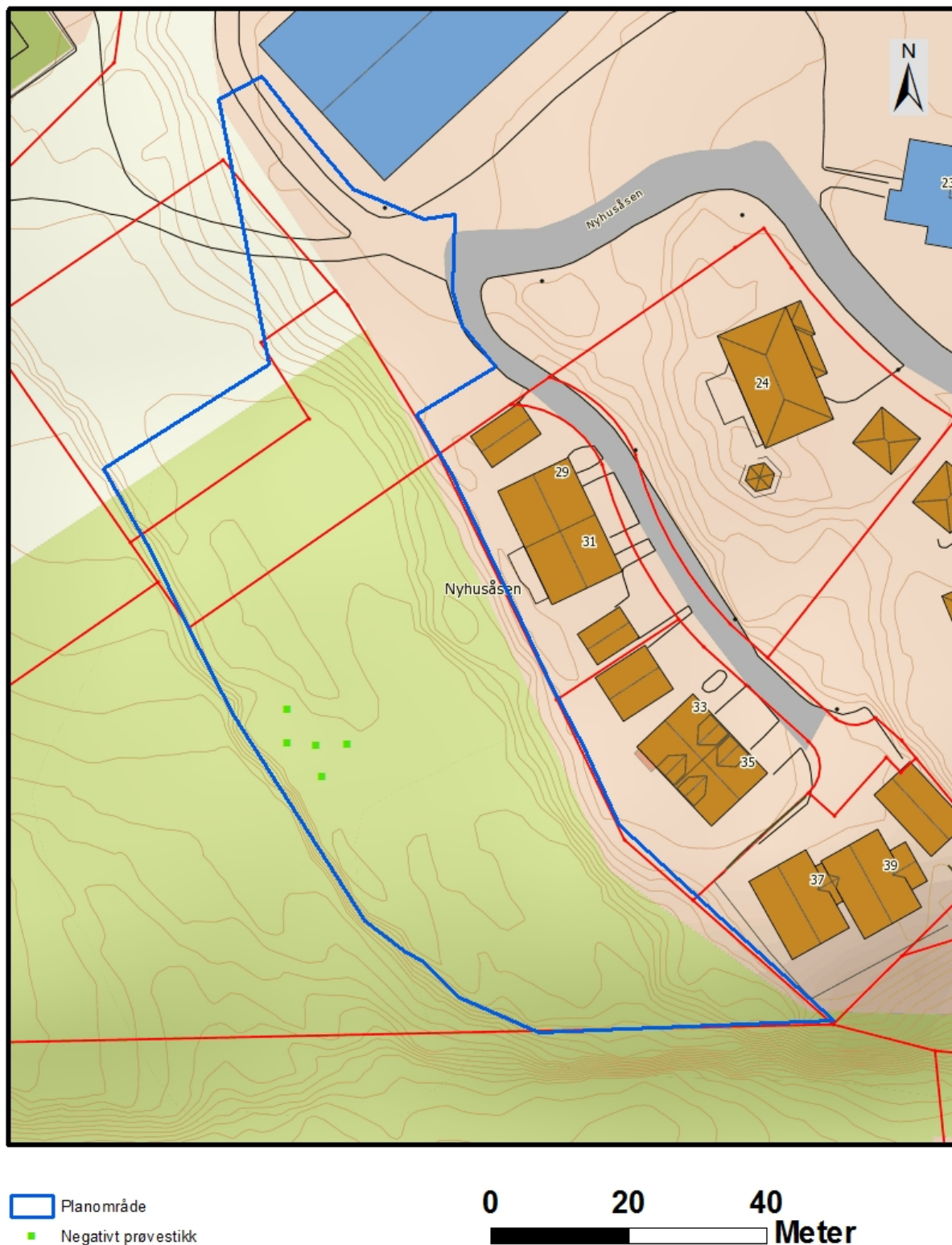
Tiltaksområdet ble først overflatebefart. Det ble ikke påvist synlige kulturminner.

Deretter ble det gravd totalt fem prøvestikk relativt tett på hverandre. Alle var negative. Prøvestikkene ble konsentrert på en avgrenset del av den terrassen planområdet ligger på. Terrengsituasjonen som ble prøvestukket utmerket seg ved at den lå noe hevet over terrenget rundt. Løsmassene på stedet besto av tørr drenerende morenesandgrus, i motsetning til områdene rundt som var til dels meget fuktige. I flere av prøvestikkene var det tydelig podsolprofil i løsmassene. I tillegg var det mulige naturhavner i både nordvest og i sørøst ved en tenkt strandlinje på ca. 63 meter.

Figur 8. Område som ble prøvestukket. Tatt mot N.

Resten av tiltaksområdet ble ikke prioritert for prøvestikking, da steinalderpotensialet ble vurdert som lavt. Terrenget i deler av planområdet i nord er allerede fullstendig ødelagt av inngrep. Store deler av terrassen planområdet ligger på fremstår har dårlige lokale dreneringsforhold, med lave skrinne bergrygger innimellom.

Figur 9. Oversikt prøvestikk.

6. Konklusjon

Undersøkelsen resulterte ikke i funn av automatisk fredete kulturminner innenfor tiltaksområdet. Det ble heller ikke registrert nyere tids kulturminner.

SKIEN 7.7.2016

Frode Svendsen
Rapportansvarlig

7. Vedlegg

7.1 Figurliste

Figur 1. Planområdets plassering i Porsgrunn kommune.	6
Figur 2. Planområdets plassering like sør for Tveten skole. Ortofoto.	7
Figur 3. Oversiktsfoto tatt fra planområdets nordøstlige del. Tatt mot S.	8
Figur 4. Venstre: Inngrep nord i planområdet. Høyre: Terrenget stuper bratt ned langs planområdets vest- og sørgrense. Tatt mot henholdsvis V og S.	8
Figur 5. Tidligere registrerte automatisk fredete kulturminner i området rundt planområdet.	9
Figur 6: Oversikt over de vanligste betegnelse på arkeologiske perioder.	10
Figur 7. Strandlinjekurve for Kragerø og Porsgrunn (Stabell, B. 1980: Holocene shorelevel displacement in Telemark, Southern Norway. <i>Geologisk Tidsskrift</i> 60, 70-81. Oslo).	11
Figur 8. Område som ble prøvestykket. Tatt mot N.	12
Figur 9. Oversikt prøvestikk.	13

Telemark fylkeskommune

www.telemark.no

Postadresse:
Postboks 2844
3702 Skien

Besøksadresse:
Fylkesbakken 6
3715 Skien

Sentralbord:
35 91 70 00

Regnskap oppsummering arkeologisk registrering

Telemark fylkeskommune						
Saksnr.	16/03327	Saksbeh.:	Sindre Arnkværn	Dato:		
Sted/ gård, kommune	Nyhusåsen vest 50/219 Porsgrunn					
Tiltakshaver	Inger Werner					
Adresse	PB 28, 3995 Stathelle					
TIMEKOSTNADER						
		timer	à kr			SUM
Forarbeid		2	kr 750		kr 1 500,00	
Budsjett		3	kr 2 250			
Differanse		1	kr 750			
Feltarbeid		8	kr 750		kr 6 000,00	
Budsjett			kr 1 000		kr -	
Differanse		15	kr 11 250			
		7	kr 5 250			
Etterarbeid		7,5	kr 750		kr 5 625,00	
Budsjett		7,5	kr 5 625			
Differanse		0	kr -			
Sum timekostnader		17,5			kr 13 125,00	
Budsjett		25,5	kr 19 125			
Differanse		8	kr 6 000			
REISEUTGIFTER						
			Budsjett	Differanse		SUM
Reiseutlegg	Drivstoff		kr 70,00	kr 35,00	kr 35,00	
Leiebil el. tilsvarende			kr 1 440,00	kr 720,00	kr 720,00	
Sum reiseutgifter			kr 1 510,00	kr 755,00	kr 755,00	
KJØP AV TJENESTER						
			Budsjett	Differanse		SUM
Gravemaskin arbeid			kr -	kr -		
Gravemaskin transport			kr -	kr -		
Annet teknisk utstyr			kr -	kr -		
Delsum			kr -	kr -	kr -	
Naturvitenskaplige analyser	antall à kr		Budsjett	Differanse		
14C			kr 5 000,00	kr 5 000,00	kr -	
annet			kr -	kr -		
Delsum naturvitenskap			kr 5 000,00	kr 5 000,00	kr -	
Andre konsulenttenester			kr -	kr -		
Sum kjøp av tjenester					kr -	
			Budsjett	Differanse		
Håndtering av funn, prøver og dokumentasjonsmateriale (inntil 10 % av lønnskostnader)						
Kulturhistorisk museum			kr 1 912,50	kr 1 912,50	kr -	
SUM REGNSKAP			kr 27 547,50	kr 13 667,50	kr 13 880,00	